

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas III- Verbum mentis quomodo se habeat ac objecta intelligenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

RESPONDETUR. Concedere quidem Martionem, verbum esse duplex in divinis, essenziale & notionale, ut videre est in disputatione 24. num. 5. & disputatione 29. numer. 1. id tamen rejeci in prima parte. Hinc disparitas hæc assignari debet. Quia scilicet de ratione verbi imaginis, que etiam objecti, est habere formalitatem producti, hinc in prima parte verbum Divinum non dicitur inesse imago creaturarum, quia non producit a creaturis, Quia autem in divinis, nullam datur commune productum, fit ut intellectio divina, non sit verbum, nec imago objectorum, nisi dicas nomine imaginis & verbi, te non aliud accipere, quam quod notificetur objectum, hæc enim notificatio indubie est in Deo, sed quia non est producta, non potest dici verbum & imago. Quia autem omnis intellectio creata, est ita notificativa, ut sit etiam producta, fit, ut omnis cognitio creata, debeat habere formalitatem intellectiois, & formalitatem verbi imaginisque.

OBJICITUR II. Sufficit, intellectioem non aliud esse, quam receptionem specierum.

RESPONDETUR. Quod non. Tum quia Angeli, supposito quod habeant sibi concreatas species semper intelligerent omnia illa, supposito etiam quod eas sibi fabricent, intelligerent semper omnia, quorum habent species. Tum quia intelligere, esset pati, hoc autem esset contra mentem Tridentini de Justificatione. Aristoteles & S. Thomas explicandi sunt, quod intelligere in actu primo, & remotum, sit quoddam pati, quod productum illi verbo, competat recipi in anima nofentis.

OBJICITUR III. Cum Amico. Sufficit in visione seu intellectioe beatifica DEI, quod sit sola vitalis tendentia & intentionalis unio intellectus creati cum DEO, proxime & immediate intelligendi.

RESPONDETUR. Quod non. Ratio est, quia illi tendentia, vel est actio vel Qualitas, si actio, debet habere terminum saltem cui identificetur, si autem est Qualitas producta, habetur intentum.

OBJICIT IV. Idem: de ratione speciei expressæ est, ut exprimat intentionaliter objectum, ut in eo objectum proximè & immediate cerni possit: Consequenter de ratione speciei expressæ est, ut quamvis objectum sit absens & non existens, adhuc aliud representare possit speciem expressam; Jam autem si non existeret DEUS, aut absens à beatis esset, Beati DEUM non viderent. Ergo apparet non dari illic speciem expressam, rigorosam.

RESPONDETUR. Falsum esse quod objectum videatur in specie expressa, vel quod verbum mentis, sit medium in quo, videndi objectum. Rursus dictum est alibi, non existentem colorem videri non posse ab oculo connaturaliter, fieri tamen posse supernaturaliter, & Deo suppleto defectum alicujus requisiti, Sed DEI non

existētis, defectum, nulla creatura supplere posset. Fusiore deberet dari huius objectionis solutio, sed ea tractatur in prima parte. Ubi de specie DEI impressa. Videantur etiam aliæ dicta ubi discurrebatur, an sensus ferri possit in objectum absens.

OBJICITUR V. Ex Salmaticensibus. DEUM esse actum purum, adeoque per suam essentiam, esse suum intelligere, & intellectum esse. Ergo implicat illum, per aliquid aliud esse intellectum.

RESPONDETUR. Hoc argumentum multum probare, adeoque nihil: Quia probat DEUM, nec per actionem videri, nec ullum lumen gloriæ videnti Deum superaddi posse. Quia DEUS actus est purus, sine ullo lumine & actione, suum intellectum esse. Quod si saltem creatum esse intellectum Dei, potest haberi ratione luminis gloriæ, non in Deo sed in creatura reperiibilis, idem dicitur, quod intellectum esse creatum, objecti increati, possit esse, per aliquid superadditum, actione illud vitali producente.

DIFFICULTAS III.

Verbum mentis quomodo se habeat ac objectum intelligenda.

SENTENTIA Thomistæ, intellectum informatum jam speciebus, primum producere verbum mentis, & in illo prius cognitio cognosci objecti, & quod illius verbi efformationem, postea subsequatur intellectio objecti, idemque docet cum illis Amicus tomo 1. disputat. 9. Sectione 3.

DICENDUM est I. *Verbum mentis, non esse medium, in quo nascatur objectum.* Est sententia nostrorum communior.

PROBATUR I. Argumento negativo, Quia scilicet nulla est necessitas multiplicandi hæc entia, quorum aliud sit verbum, aliud cognitio objecti, ut patebit solutione argumentorum. Hic ipse medius terminus sic aliter proponitur, cognitio illa objecti, vel manifestat objectum noscenti, vel non manifestat, ergo ipsa illa est verbum, nomine enim verbi, id intelligitur: si autem non manifestat. Ergo non est cognitio.

PROBATUR II. Illud verbum & esset cognitio objecti, & non esset, non esset, quia cognitio objecti subsequitur productionem verbi, & esset cognitio objecti, quia representaret intellectualiter objectum. Quod si dicas: alio modo representari objectum in verbo & alio modo in se: Contra erit, Quia hoc ipsum non est necessarium, diversitatemque hanc nunquam experimur.

CONFIRMATUR. Quia si verbum quocunque modo esset medium noscendi, in quo objecta falsificarentur Propositiones, nulla darentur universalis, & his similia. Nam hujus Propositionis, Petrus est Animal: deberet esse sensus, Petrus est meus conceptus de animalitate, prædico enim hoc de Petro, quod cognosco, prædicabile

† (P) 2 & 3 cabile

cabile de Petro; per te autem cognosco conceptū & Verbum meum. Deinde nulla esset condistinctio inter notitiam animalis, & inter cognitionem reflexam, quæ noscitur ipsam notitiam animalis, quæ tamen duo sunt distincta, nam in notitia notitiæ directum est objectum: Notitia, in notitia autem animalis, directum est objectum: Animal, & tamen si verbum esset medium in Quo, noscendi objecti, deberet esse ipsa notitia, directam objectum, Quod noscitur.

PROBATUR III. Non cognoscitur Deus in verbo tanquam in medio in Quo, nec enim essemus beati per aliquid increatum. Rursus per ipsosmet Thomistas non cognoscitur prius Deus in verbo, postea in se ipso. Ergo neque alia objecta, cognoscuntur prius in verbo, postea in se ipsis.

RESPONDERI potest I. ex Amico. Quia S. Thomas I. parte Quæstione 12. artic. 2. negat omnem similitudinem tenentem se, ex parte rei visa.

CONTRA est. Quia præsens, locus non plus vult, quam quod non detur actu ulla species impressa Dei. Neque valet si dicas cum eodem, ex eo non posse dari expressam speciem essentiae Dei; quia nulla species creata potest exprimere essentiam divinam, secundum omnem perfectionem quam habet in esse reali. Non inquam, valet si dicas, quia alias neque substantia creata poterit habere sui speciem expressam, eod quod species expressa, sit imperfectior, utpote in entitate accidens. Quod si dicas sufficere ut habeatur vis representandi, sine ulla continentia objecti, idem in præsentia dici poterit.

RESPONDEBIS II. Deum non videri omnino perfecte, adeoque non videri in verbo creato.

CONTRA erit. Quia non est major ratio de objecto perfecte quam imperfecte viso, & rationes oppositorum, utrumque probant.

DICENDUM II. *Objectum non cognosci nisi prout representatur a Verbo mentis.*

PROBATUR I. Quia ita intelligitur objectum sicut intelligitur; sed sicut præsentatur per Verbum mentis, ita intelligitur objectum, in hoc enim verbo mentis, stat formaliter intellectio. Ergo sicut præsentatur verba mentis ita intelligitur.

PROBATUR II. Quia nisi intelligerentur objecta, prout representata per verbum mentis, nullum posset fieri universale, hoc enim non datur aperte rei, non etiam est ipse mens conceptus. Ergo non debet esse aliud, quam ipsum objectum, prout sic & ita cognitum.

PROBATUR III. Rationibus quas oppositi adferunt, ostendentes verbum esse medium, in quo, noscendi, quæ rationes saltem probant, nosci objectum prout representatum. Differt autem hæc sententia à sententia Thomistarum per hoc: quia non distinguit cognitionem objecti à verbo mentis, differt autem: quia non dicit ipsam cognitionem, esse quasi speculum, in quo vulgariter dicitur objectum videri, sed dicit ipsum in se attingi, licet non attingatur, prout in se, sed prout representatur. Differt denique, quia ponit verbum mentis tanquam rationem formalem intelligendi, non autem tanquam medium in Quo.

OBJECIT I. Amicus auctoritates S. Thomæ.

RESPONDETUR. Locus quem adfert ex libro I. contra gentes cap. 53. pro nobis potius est. Quia illic appellat S. Thom. verbum, intentionem intellectam, hoc est ratione objecti intellecti resultantem, quæ etiam est similitudo intellecti concepta, ut loquitur 4. contra gentes cap. 11. sed non dicit illam esse medium in Quo. Locus autem ille ex opusculo 13. ubi dicit verbum comparari ad intellectum, non sicut Quo intellectus intelligit, sed sicut in Quo intelligit, non etiam contradicit nobis in re, non enim dicit, quod non nisi potest verbum mentis, sequatur cognitio objecti, sed tantum ostendit verbum non esse actionem intellectus quæ intellectus intelligat, seu producat

intellectionem, sed quod sit id, in quo intelligitur, non quidem tanquam medio noscendi & in Quo, sed quod sit terminus & qualitas producta. Idem alii explicant, quod in verbo, non quidem objective sed tamen formaliter habeatur objecti expressio. Quomodo etiam intelligi debet locus ex opusculo 14. Ubi dicit, rem non intelligi nisi in verbo; quanquam dici potest, hoc loco probari, quod objectum intelligatur prout representatur. Aliæ etiam auctoritates S. Thomæ non plus volunt, quam quod non intelligamus sine efformatione verbi mentis.

OBJECIT II. Amicus auctoritates aliorum Patrum qui verbum appellant imaginem objecti.

RESPONDETUR. Non loquuntur Patres, quod illa imago, distinguatur à cognitione objecti, ut volunt Thomistæ, vel quod sit medium in quo. Aliunde, etiam nos, appellamus verbum imaginem objecti, quia est ratio exprimendi intentionaliter. Quando autem dicit Amicus in verbo increato Patrem agnoscere omnia. Ergo etiam nos in verbo nostro cognoscimus, quæ cognoscimus, alias in hoc verbo mentis nostræ distinguetur à verbo increato, & tamen hujus differentia non meminerunt Patres, id non convincit, ex eo enim, quod prius supponatur Pater intelligere antequam producat Filium, inferri potius debet: Ergo illi verbum est medium noscendi. Quando autem in super etiam in verbo noscitur creaturas, est illi verbum, noscendi medium, non ad simile ei, quo noscitur easdem in omni potentia, quæ est quidem medium noscendi, sed non medium tale, de quo hic, sed hoc discutere ad Theologiam spectat.

OBJECIT III. Potentia visiva percipit objectum in sua visione, ut in propria imagine expressum. Ergo & intellectiva objectum suum percipit in verbo mentis. Antecedens probatur, quando species variatur quoad intensiorem, objectum apparet crassius, & quando species variantur quoad multiplicationem in conspiciis v.g. Multangularibus, objectum apparet multiplex, quando item species, refranguntur, objectum apparet fractum. Ergo potentia visiva, percipit suum objectum, in sua visione, tanquam in propria specie expressum, si enim visibile cerneretur non in sua imagine, sed in propria natura existens, non posset cognosci, nisi cum ea dispositione, quam in se ipsa haberet.

RESPONDETUR. Negando Antecedens. Probationi consequentiam, ad ulteriorem ejus probationem dicitur, si visibile cerneretur in sua propria natura, & non qua representatum intervenientibus etiam speciebus, tunc non posset cognosci nisi cum ea dispositione, quam in se ipso habet: secus si videatur, prout representatum, & intervenientibus speciebus, ratione medii variabilibus. Hæc etiam probatio, potentia visiva percipit objectum in sua visione, si faciat hunc sensum, non aliter videtur objectum, quam repræsentet illa visio, vera est propositio, si autem tunc hunc sensum, quod percipitur objectum in visione, ita, ut non attingatur in se objectum, falsa est.

INSTAT I. Quod non se habet objective ad potentiam, non potest mutare objective potentiam, quia nihil potest esse medium mutandi alterum, quod non est medium efficiendi illud, sub ea ratione, sub qua debet illud mutare. Cum ergo visio mutet potentiam, debet esse objectum cognitum, & non debet esse tantum subjective in potentia.

RESPONDETUR, negando Antecedens. Negando ulteriorem probationem illius, quæ ad maximum hoc evincit, quod objectum non quomodocumque mutet potentiam, sed prout representatur. Quamvis autem in conspiciis multangularibus, non possit discerni inter verum & apparens objectum, non sequitur jam, quod in visione tanquam in medio, videatur objectum, sed tantum sequitur interventio illie multiplicatarum specierum, repræsentativum objectum multiplicatum; quod objectum, alias non videtur, nisi prout representatum.

INSTAT

INSTAT idem II. Variatā visione, per solam variationem specierum visibilium, diversum quid apparet, quod antea non apparebat, sed hoc diversum, non est in objecto in se ipso existente. Ergo in objecto per visione expressio.

RESPONDETUR. Hoc diversum est in ipso objecto prout representatur per species impressas, quod ipsum non videtur, nisi prout representatur ab illis, de quo in materia de speciebus.

INSTAT III. idem. Conservata tantum visione in oculo vel conceptu visibili cuius est visio eodem prorsus modo apparet oculo ipsum visibile Ergo apparet oculum non intueri visibile immediate in seipso sed in visione expressum.

RESPONDETUR. Ablato visibili, non posse esse naturaliter visionē, quando autem divinitus conservaretur visio, sine termino presente, adhuc tunc terminaretur visio ad terminum non existentem, quia præcisa ratio terminandi, ut dixi alias, non est requisitiva existentie. Immerito etiam supponit Amicus, quod lucis species, in tenebris serventur: hoc ipso enim non essent illic tenebræ quia nec privatio lucis. Quando autem transacta luce, adhuc aliquid videtur, referri hoc potest in imaginationem, in aliquos etiam spiritus lucidos, ex oculis ut aliqui autem scintillantes.

OBJICIT IV. idem. Species expressæ, est adæquata effectus speciei impressæ, species vero impressæ, est adæquata similitudo objecti. Ergo species expressæ, est adæquata similitudo objecti. Ergo in ea sufficienter cernitur objectum, quia in adæquata imagine, adæquate cernitur imaginari.

RESPONDETUR. Quod etiam in adæquata imagine debet ipsum imaginatum attingi, saltem alia notitia, colores enim externi, qui terminant visionem ocularem, non sunt imaginatum. Deinde concedo in adæquata imagine posse adæquate cerni imaginatum, sed difficultatē habet: An species, sive impressa, sive expressa, ex conditione speciei, sit adæquata imago. Hoc etiam concessio: dupliciter potest notitiam ingredi imago illa adæquata. Primo ut objectum directum, eo modo, quod omnes notitiæ ingrediuntur cognitionem reflexam, & hoc sensu negatur semper attingi imaginem adæquatā. Secundo imago adæquata ingredi potest notitiam, tanquam ratio ut Quo noscendi, & sic sumpta imago, semper ingreditur notitiam. Sed inde non sequitur, quod tunc non attingatur objectum, prout representatum.

INSTAT idem. Species intentionales sunt ejusdem naturæ, & quidditatis in representando, cum objectis quæ representant.

RESPONDETUR. Species intentionales habere in representando eandem vim cum objectis, in ordine ad completum potentias, vel in ordine ad efficiendam notitiam, sed non habent eandem vim, in ordine ad terminum.

OBJICIT V. idem. Quia non a nobis non potest ostendi causa, ex qua desumatur hæc visionis objectiva variatio.

RESPONDETUR. Id per non esse causam diversæ visionis objectivæ, quod per Amicum ex causa illius speciei expressæ, ita, vel ita se habentis in qua videtur objectum. Quod si ille id retulerit in species impressas, in medium, etiam nos referemus.

Explicantur varii termini, item qui producantur Intellectio.

Plures in hac materia usurpant terminos scholæ, quos operæ pretium erit, sub aspectum simul ponere.

PRIMO. *Conceptus formalis* duplicem significationem habere solet in scholis in hac materia. I. Supponitur pro illa actione, sive illa sit identificata termino, sive distincta a termino, non quod illa actio, sit forma intelligendi, sed quod efficiat illam formam, estque appropriato loquendo, intellectio. II. Est quidem utilitarius, sumitur pro conceptu rei, prout eum format intellectus de objecto, quo sensu dicitur, quod quando prædico de Petro ly homo, non prædico mecum conceptum formalem: hæcque explicatio, coincidit in re, cum conceptu objectivo, mox explicando, per coti-

ceptum objectivum, intelligendo hæc & nunc ipsam qualitatem productam, quæ in quantum procedit ab intellectu, estque factus ipsius, dicitur conceptus formalis. In quantum autem representat objectum, dicitur conceptus objectivus.

SECUNDO. *Conceptus objectivus*, ut olim notari in logica: duplicem sensum facere potest. I. Conceptus sumitur objectivus intentionalis, & hic, non aliud est, nisi cognitio representans objectum. I. Accipi potest conceptus objectivus extraintentionalis, qui est, illa ipsa res, quam representat meus conceptus, quam acceptione est necesse ponere, alias falsa redderentur omnes prædicationes, neque enim cum dico: Petrus est homo, affirmo meum conceptum de homine. Rursus qui amaret Deum, non amaret Deum sed conceptum objectivum suum, quem haberet de Deo quæ omnia falsa sunt.

TERTIO. *Species expressæ*, imago objecti, similitudo intentionalis, in idē recidunt, in quantum scilicet prædicatum, quæ objectum continet, transferuntur in mentē. In particulari autem vocatur similitudo intentionalis, propter identitatē prædicatorum intentionaliter representatorum, & prædicatorum re ipsa contentorum in objecto, prout prædicato.

QUARTO. *Verbum mentis*, est ipsamet etiam intellectio, prout habet rationem manifestantis, adeoque loquentis, de ipso met objecto, ipsimet cognoscenti quia enim verbum id, quo alteri loquimur, appellatur verbum externum, ita intellectio, quæ intelligens loquitur sibi ipsi, dicitur verbum mentis. Et quia loquendo alteri, exprimimus ei nostrum conceptum; sic quia exprimimus nobismet ipsis conceptum objecti, dicimus nobis ipsis loqui, de conceptu objectivo, supple extra intentionali.

Dictio autem ipsa potest dupliciter spectari, si enim ut dictum supra, non datur actio distincta, realiter productiva intellectiois, adeoque verbi mentis, in his principiis creata dictio & verbum idem est, si autem distinguatur actio a termino intellectiois, Actio illa, dictio erit, verbum autem, erit terminus.

Sunt aliquæ conditiones verbi mentis de quibus consule etiam S. Thom. 1. parte quartæ, artic. 1. Prima est, debet habere esse in mente secundum auctoritatem Augustini. 5. de Trinitate cap. 11. *Per corporalia inquit signa, verbum, quod in mente gerimus, innoscitur.* Secunda est, debet esse quid productum ab intellectu, & progenitum juxta illud Augustini 9. de Trinitate cap. 8. Conceptum, rerum veracem notitiam, tanquam verbum, apud nos habemus, sed dicendo intus gignitur, nec a nobis nascendo discedit. Tertia, debet esse similitudo objecti, exprimereque illud, sicut enim verbum externum, exprimit conceptum internum, & est similitudo ad placitum interioris notitiæ, pro ipsa notitia substitutum, sic verbum internum, debet exprimere objectum, assimilarique illi per representationem prædicatorum. Quamvis alii conditionem ponunt, ut non maneat, cessante actu cognoscendi.

QUINTO de verbo increato & creato, inter se comparatis, hæc colliguntur.

Inter verbum increatum & verbum creatum licet sit aliqua similitudo, est tamen non pauca differentia. Verbum enim creatum, est accidentale, mutabile, & unum, succedens alteri, verbum autem divinum, est substantia, permanens, mutabile, & idem semper. Rursus verbum creatum reddit formaliter cognoscentem eum in quo, & a quo producit, in creatum autem supponit cognoscentem Patrem, ipse etiam filius qua verbum est, licet sit intellectio passiva, qua Deus ramē est, intelligit cognitione est actuali, communi omnibus tribus personis. In hoc autem verbum increatum est simile verbo externo, quia sicut verbo externo, non nobis, sed alteri loquimur, sic verbo aeterno, non sibi loquitur Pater, sed filio.

Ad hæc tunc explicata refertur intellectio passiva & intellectio activa quæ duo in creatis, sunt idem. Si autem secundum formalitates spectentur, formalitas intellectiois passivæ, idem erit quod intellectio, verbum mentis, species expressæ &c. adeoque etiam idem cum reliquis similibus formalitatibus, intellectio autem activa idem erit, quod Intellectio, dictio, &c.

Quod attinet ad modum fabricandæ intellectiois, hic traditus est in logicis ubi de fabricatione universalis, attingitur etiam in materia de potentia sub initium, juvat tamen hoc loci, utpote proprio, idem retexere.

Primò objectum sensibile producit sui species, vel si illas non habet, conjungitur sensorio. Deinde productæ species recipiuntur in sensu, complentque sensum, ut producat speciem expressam v.g. visionem ocularem, subinde determinatur etiam sensus communis, ut idem objectum noscat & phantaseretur ex communiori sententia sibi fabricat speciem impressam materiale, remanentem naturaliter, etiam amoto objecto, specieque impressa habita procedit phantasia ad speciem expressam formandam, ponendamq; phantasiam visi objecti repræsentativam. Rursus pro sua parte, intellectus noscitur objectum illud materiale, format sibi per intellectum agentem speciem impressam spirituale, per hancq; completur ex sententia multorū, etiam præsentē actuali sensatione objecti, ut intellectus patiens suo officio fungatur, adeoque formet speciem expressam objecti, sensu

percepti, remanetq; postea duplex species. Prima illa species impressa antecedens speciem expressam spirituale. Secundò manet illa species impressa, quæ ostendit, habitam speciem esse expressam huius objecti, seu fuisse illud cognitum, Prima specie utitur anima ad directas noticias fabricandas, secunda autem utitur, quando fabricat sibi similem notitiam, sed simul repræsentantem, quod hoc etiam in ante cognitum fuerit. Positis illis variis speciebus impressis, comparat anima similitudinem & dissimilitudinem objectorum, ad imitationemq; præhabitarum specierum impressarum, quæ erant de rebus singularibus & materialibus, procedit ad formandas alias species impressas rerum universalium, & spiritualium, idq; ex collatione objectorum, & ad similitudinem aliarum specierum, quo posito, redditur apta, ad noscenda universalia, spiritualia &c. objecta.

DISPUTATIO IV.

De Intellectionibus in Particulari.

Primū agendum hīc esset de tribus Intellectus operationibus, sed de his actum est sufficienter in Logicis.

NOTO I. Copulam in Propositione, necessariò habere respondentem sibi objectivam identitatem, alia phrasi idem exprimitur quod scilicet objectum iudicii, non sint sola extrema. Est contra Valquez 1. parte Disp. 223. & contra Cominbricenses in caput 4. Peri hermenias.

RATIO I. Quia si non responderet quidquam particulæ: Est, & esset cognitio illa iudicativa & non esset, esset ut supponitur, non esset autem, quia per nihil, posset distingui, à prima operatione; & certè subjectum & Prædicatum possunt esse simul objectum primæ operationis, & constituere terminum complexum.

Ergo per hoc præcisè quod simul apprehendatur subjectum & prædicatum, non distinguitur prima & secunda operatio, cum iudiciū per te non sit aliud, nisi ipsi illi duo termini apprehensi.

RATIO II. est. Impossibile est esse iudicium quin sit verum vel falsum. Sed si secunda operatio non esset nisi duo extrema, possibile esset iudicium neq; verū neq; falsum. Quod ipsum probatur. Isti termini, Homo lapis si per te habent veritatem Propositioni debitam quamvis nihil respondeat particulæ Est, formabo hanc propositionem, Homo est lapis, en reddetur falsa, si autē dicas illos terminos habere falsitatem formabo hanc Homo non est lapis, quæ tamē est vera propositio. Ergo apparet propositionem quā talem non stare in duobus terminis simul apprehensis.

RATIO III. est. Quia tertia operatio nō est duæ secundæ operationes, ergo nec secunda operatio sunt duæ operationes primæ, h. e. prædicatū & subjectum, aliās non dabuntur etiam tres ope-

rationes intellectus, sed non nisi prima, quæ duplicata supponat pro secunda operatione & triplicata supponat pro tertia operatione.

NOTO II. Iudicium illud quo stat secunda operatio esse Qualitatem indivisibilem idemq; proportionaliter dicendum de iudicio illativo.

RATIO I. Ex Oviedo est. Quia cum dico, Homo est rationalis, iste actus est simplex, Quod ipsum probat. Quia hic actus dicit hominem & rationale convenire, & hoc ipso, quia dicit hominem & rationale convenire, dicit etiam rationale convenire homini, hæc enim idem sunt. Ergo quando dico homo convenit cum rationali, superfluous erit, iste alius actus, rationale convenit cum homine, consequenter secunda operatio erit unus adeoque indivisibilis actus.

RESPONDERI posset huic argumento, retorquendo illud. Probat enim quod quando dico, Pater refertur ad filium. Sit actus otiosus, si dicam filium referri ad Patrem; Rursus non insuetum est, ut ea quæ in obliquo ponuntur, si ponantur postea in recto diversum sensum faciant. Denique sicut fieri potest, ut unum referatur ad aliud, & vicissim illud non referatur ad ipsum, ita etiam fieri potest ut non eundem identitatis modum dicat subjectum cum prædicato, quem dicit Prædicatum cum subjecto; & ita rationale dictum de animali, dicit identitatem cum animali, sed cum modo irreperibilitatis sine animali, cum tamen subjectum, hoc est animal dicat identitatem sed cum reperibilitate sine rationali, quā saltem vel simili diversitate interveniente cur non erit Locus diverso Iudicio adeoque bino & excludente rationem indivisibilis qualitatis à secunda operatione.

RATIO